

กระทู้ถามที่ ๑๐๓๐ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง การอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งโบราณคดีของจังหวัดมุกดาหาร
กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

ด้วยจังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดชายแดนอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๒ หรือกลุ่มจังหวัดสnsk เป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพ - ไทยลาวแห่งที่ ๒ และเป็นประตูสู่กลุ่มประเทศอินโดจีน คือสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศเวียดนาม ซึ่งจังหวัดมุกดาหารมีความโดดเด่นในด้านความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เนื่องจากประชากรของจังหวัดประกอบด้วยชนพื้นเมือง ๘ เผ่าพันธุ์ ได้แก่ ไทยอีสาน ภูไท ไทยข่า กระโซ่ ไทยยอ ไทยกะเลิง ไทยแสก และไทยกุลา นอกจากนี้ จังหวัดมุกดาหาร ยังเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยวัฒนธรรมที่หลากหลายและมีเอกลักษณ์โดดเด่น มีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติและของจังหวัดอยู่เป็นจำนวนมาก อาทิ วัด โบราณสถานและแหล่งโบราณคดีล้วนเป็นสถาปัตยกรรมแบบท้องถิ่นอีสาน ลาวล้านช้าง ญวน และตะวันตก โดยมีโบราณวัตถุ เครื่องมือเครื่องใช้ และประวัติความเป็นมาของจังหวัดมุกดาหาร ได้ถูกจัดแสดงไว้ที่หอแก้วมุกดาหารเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก ซึ่งโบราณสถานและแหล่งโบราณคดีที่สำคัญของจังหวัดมุกดาหาร มีดังนี้

๑) แหล่งโบราณคดีโนนหนองหอ อำเภอนิคมคำสร้อย เป็นแหล่งผลิตกลองมโหระทึก และเครื่องมือเครื่องใช้สำริด จากการขุดค้นพบว่า ในอดีตมีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เป็นทั้งที่อยู่อาศัย ที่ฝังศพ และแหล่งโลกรรรมสำริดและเหล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพบว่า เป็นแหล่งผลิตกลองมโหระทึกสำริด ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายที่มีหลักฐานเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย และร่วมสมัยวัฒนธรรมดองซอน และชาฮวินในเวียดนาม

๒) วัดมิ่งมิมาวาส เป็นวัดสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ตั้งอยู่ในชุมชนดอนตาล มีอุโบสถ สถาปัตยกรรมแบบตะวันตก โดยมีการปลูกสร้างประมาณปี ๒๔๖๘ โดยมีรอบอุโบสถปักเสมาหินทรายสีแดง ศิลปะทวารวดี ภายในวัดเก็บรักษากลองมโหระทึกสำริดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ซึ่งชาวบ้านพบเมื่อปี ๒๔๘๑ บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง

๓) วัดศรีมงคลใต้ เป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดสามัญ สร้างขึ้นประมาณปี ๒๒๘๕ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงกลางเขตชุมชนและย่านการค้าตลาดอินโดจีน มีเสนาสนะที่สำคัญ ได้แก่ อุโบสถ (สิม) ศิลปะแบบอีสานท้องถิ่น มีพระเจ้าองค์หลวงพระพุทธรูปขัดสมาธิปางมารวิชัย เป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของชาวมุกดาหาร

๔) วัดมโนภิรมย์ เป็นวัดเก่าแก่สร้างโดยช่างชาวเวียงจันทน์ ภายในวัดมีอุโบสถ (สิม) เป็นศิลปะลาวเวียงจันทน์ผสมศิลปะญวน ภายในสิมมีพระองค์หลวงเป็นพระประธาน กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเมื่อปี ๒๕๒๕

๕) วัดพระศรีมหาโพธิ์ ภายในวัดมีโบราณสถานที่น่าสนใจคือ พระอุโบสถ (สิม) สร้างขึ้นเมื่อปี ๒๔๕๙ โดยช่างชาวเวียดนาม ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังอันวิจิตรงดงามเรื่องพระเวสสันดรชาดก และภาพเหตุการณ์สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพประทับนั่งบนเกวียนเสด็จตรวจหัวเมืองในมณฑลอีสาน นอกจากนี้ยังมีกุฏิเก่าแก่สถาปัตยกรรมแบบฝรั่งเศส

๖) วัดลัญจิวัดวัน อำเภอบ้านดงใหญ่ สร้างขึ้นเมื่อปี ๒๔๕๘ โดยพระนันทวิโร (บุ) ตั้งอยู่ในชุมชนโบราณริมฝั่งขวาแม่น้ำโขง ภายในวัดมีอุโบสถ (สิม) ขนาดเล็กและเตี้ยหลังคาทรงปั้นหยา มีพระประธานปางมารผจญปูนปั้นปิดทองมีปัญจวัคคีย์นั่งพนมมืออยู่รอบด้าน ผนังและเสามีภาพเขียนรูปแต้ม เรื่องไตรภูมิฝีมือช่างพื้นบ้านอีสาน ผนังด้านนอกปูนฉาบรูปนารายณ์ทรงครุฑและทวารบาล

๗) วัดศรีมณฑา หรือวัดบ้านคำฮี อำเภอมือทอง ภายในวัดมีศาลาการเปรียญทรงจัตุรมุข สร้างเมื่อปี ๒๔๘๐ ประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัยเป็นประธาน เป็นศาลาการเปรียญไม้ที่มีขนาดใหญ่และสวยงามที่สุดในจังหวัดมุกดาหาร สะท้อนสถาปัตยกรรมแบบไทยใหญ่ที่ส่งผ่านมายังชาวภูไท

๘) โบสถ์คริสต์วัดสองคอน เป็นโบสถ์คริสต์นิกายโรมันคาทอลิกตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานระลึกถึงบุญราศรีมรณสักขีทั้ง ๗ ที่ได้พลีชีพเพื่อยืนยันความเชื่อในองค์พระผู้เป็นเจ้า เมื่อครั้งเกิดกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศสในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ อาคารเป็นสถาปัตยกรรมสมัยใหม่เคยได้รับรางวัลสถาปัตยกรรมดีเด่นจากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ พ.ศ. ๒๕๓๙

อย่างไรก็ตาม การอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งโบราณสถานคดีของจังหวัดมุกดาหารที่มีอยู่เป็นจำนวนมากยังขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านการอนุรักษ์ยังไม่เพียงพอ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นยังมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติอย่างจำกัด ซึ่งอาจทำให้โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งโบราณคดีของจังหวัดมุกดาหารมีความเสี่ยงที่จะถูกทำลายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบของมนุษย์ได้ในอนาคต จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงวัฒนธรรมมีแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งโบราณสถานให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดมุกดาหารหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. กระทรวงวัฒนธรรม มีแผนในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งโบราณสถานของจังหวัดมุกดาหาร หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๓. กระทรวงวัฒนธรรม มีแผนในการสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่นในการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งโบราณสถานของจังหวัดมุกดาหารหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ณกร ชารีพันธ์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน

จังหวัดมุกดาหาร

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๐๓๐ ร.

ของ นายณกร ชารีพันธ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน จังหวัดมุกดาหาร
เรื่อง การอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งโบราณคดีของจังหวัดมุกดาหาร

ข้าพเจ้า นางสาวสุดาวรรณ หวังศุภกิจโกศล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ขอตอบ
กระทู้ถามท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้อง ดังนี้

กระทรวงวัฒนธรรม โดยกรมศิลปากรเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการศึกษา อนุรักษ์ ปกป้อง
คุ้มครองโบราณสถาน โบราณวัตถุ เพื่อให้สิ่งสำคัญเหล่านี้ดำรงอยู่ รวมทั้งพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้
ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดีและวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติให้เป็นที่เก็บรักษา
และจัดแสดงโบราณวัตถุ เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน สำหรับจังหวัดมุกดาหาร
กรมศิลปากร โดยสำนักศิลปากรที่ ๙ อุบลราชธานี เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในระดับพื้นที่
ดำเนินงานต่าง ๆ เพื่ออนุรักษ์และพัฒนามรดกศิลปวัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่อง ขอชี้แจงคำถามของท่าน
ดังนี้

ข้อ ๑ กระทรวงวัฒนธรรมมีแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน โบราณวัตถุ
และแหล่งโบราณสถานให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดมุกดาหาร
หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

กรมศิลปากร โดยสำนักศิลปากรที่ ๙ อุบลราชธานี มีแนวทางในการอนุรักษ์
และพัฒนาโบราณสถาน และแหล่งโบราณคดี ในจังหวัดมุกดาหาร ดังนี้

๑. สำรวจศึกษาจัดทำข้อมูลทางวิชาการ และประกาศรายชื่อโบราณสถาน
ในราชกิจจานุเบกษา และดำเนินการขึ้นทะเบียนกำหนดขอบเขตโบราณสถาน ซึ่งในปัจจุบันโบราณสถาน
ในจังหวัดมุกดาหาร ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานแล้ว จำนวน ๖ แห่งด้วยกัน ได้แก่

๑.๑ โบราณสถานวัดศรีมณฑา บ้านคำฮี ตำบลโพนทราย อำเภอมือมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๕๒ ง วันที่ ๑๐ พฤษภาคม
พ.ศ. ๒๕๔๗ เนื้อที่โบราณสถานประมาณ ๒ ไร่ ๕๕ ตารางวา

๑.๒ โบราณสถานวัดพระศรีมหาโพธิ์ บ้านห้วยใหญ่ ตำบลห้วยใหญ่
อำเภอมือมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๔ ง
วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๑ เนื้อที่โบราณสถานประมาณ ๑ ไร่ ๑ งาน ๕๕.๗๙ ตารางวา

๑.๓ โบราณสถานวัดมโนภิรมย์ บ้านชะโนด ตำบลชะโนด อำเภอมือมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙ ตอนที่ ๑๓๐ วันที่ ๑๔ กันยายน
พ.ศ. ๒๕๒๕ เนื้อที่โบราณสถานประมาณ ๑ ไร่ ๓๔ ตารางวา

๑.๔ โบราณสถานวัดลัญจิกวัน ตำบลชะโนด อำเภอมือมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๔ ง วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๑

เนื้อที่โบราณสถาน พื้นที่ ก ประมาณ ๑ ไร่ ๓ งาน ๑๑.๔๘ ตารางวา และพื้นที่ ข ๑ งาน ๗๘.๕๓ ตารางวา

๑.๕ โบราณสถานวัดนราราม บ้านหนองโอ ตำบลโนนยาง อำเภอนางรอง จังหวัดมุกดาหาร ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒ ตอนพิเศษ ๑๒๖ ง วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เนื้อที่โบราณสถานประมาณ ๑ ไร่ ๘๕ ตารางวา

๑.๖ โบราณสถานวัดพิจิตรสังฆาราม ตำบลโนนยาง อำเภอนางรอง จังหวัดมุกดาหาร ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนพิเศษ ๓๗ ง วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ เนื้อที่โบราณสถานประมาณ ๒ งาน ๔๔ ตารางวา

การประกาศกำหนดขอบเขตโบราณสถานเป็นการประกาศรายชื่อและแสดงขอบเขตที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้สามารถปกป้องคุ้มครอง ควบคุมสิ่งปลูกสร้างหรือการดำเนินการใด ๆ ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบกับโบราณสถานได้ ทั้งนี้ โบราณสถานที่ยังไม่ได้ประกาศขึ้นทะเบียน กรมศิลปากรยังคงดำเนินการปกป้องคุ้มครองตามภารกิจของกรมศิลปากร โดยมีโบราณสถานของจังหวัดมุกดาหารที่ได้รับการประกาศรายชื่อโบราณสถานในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๐ ตอนพิเศษ ๑๔๙ ง วันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เพิ่มเติม จำนวน ๑๐ แห่ง ได้แก่

- ๑) วัดโพธิ์ศรี บ้านดงหลวง ตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
- ๒) วัดโพธิ์ศรีแก้ว บ้านก้านเหลืองดง ตำบลหนองแคน อำเภอดงหลวง

จังหวัดมุกดาหาร

- ๓) วัดศรีมงคล บ้านหนองบัว ตำบลหนองบัว อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
- ๔) วัดโพธิ์ชัย บ้านหนองหนาว ตำบลหนองบัว อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
- ๕) วัดมัจฉิมาวาส บ้านดอนตาล ตำบลดอนตาล อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร
- ๖) วัดเวินไชยมงคล บ้านตาลรุ่ง ตำบลดอนตาล อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร
- ๗) ถ้ำผาแต้ม บ้านภูล้อม ตำบลบ้านบาก อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร
- ๘) ถ้ำดินแดง บ้านส้มป่อย ตำบลนาสีนวล อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร
- ๙) ถ้ำฝามีอแดง บ้านส้มป่อย ตำบลนาสีนวล อำเภอเมืองมุกดาหาร

จังหวัดมุกดาหาร

- ๑๐) ภูผาเทิบ บ้านส้มป่อย ตำบลนาสีนวล อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร

๒. อนุรักษ์และบูรณะโบราณสถานสำคัญ หากพบว่าโบราณสถานมีสภาพชำรุดทรุดโทรม กรมศิลปากรจะดำเนินการบูรณะซ่อมแซมเพื่อให้โบราณสถานเหล่านั้นกลับมา มีสภาพที่มั่นคงแข็งแรง รวมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์หรือสภาพแวดล้อมโดยรอบเพื่อให้คงบรรยากาศของโบราณสถานและมีสภาพที่เป็นระเบียบเหมาะสมสำหรับการเข้าชมและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ มีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๒.๑ บูรณะวิหารและปรับปรุงภูมิทัศน์ วัดมโนภิรมย์ บ้านชะโนด ตำบลชะโนด อำเภอน้ำโง จังหวัดมุกดาหาร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓

๒.๒ วัดพระศรีมหาโพธิ์ ตำบลน้ำโง อำเภอน้ำโง จังหวัดมุกดาหาร

- บูรณะกุฏิ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐
- บูรณะอุโบสถ (สิม) และปรับปรุงภูมิทัศน์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- อนุรักษ์ภาพจิตรกรรมภายในสิม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๗

๒.๓ บูรณะศาลาการเปรียญและปรับปรุงภูมิทัศน์วัดศรีมณฑา บ้านคำฮี ตำบลโพธิ์ทราย อำเภอมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

๒.๔ บูรณะอุโบสถ (สิม) และอนุรักษ์ภาพจิตรกรรมวัดลัญจิวัด ตำบลชะโนด อำเภอน้ำโง จังหวัดมุกดาหาร ปี พ.ศ. ๒๕๖๗

๓. ปรับปรุงบำรุงรักษาแหล่งมรดกศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดมุกดาหารทั้งที่ได้รับการบูรณะแล้วหรือยังไม่ได้รับการบูรณะ โดยกรมศิลปากรมีแผนงานซ่อมแซมบำรุงรักษาโบราณสถาน ตรวจตรา และป้องกันความชำรุดเสียหายอย่างสม่ำเสมอ เช่น ดำเนินการกำจัดปลวก ถากถางกำจัดวัชพืช บริเวณโบราณสถาน ซ่อมแซมชิ้นส่วนประกอบอาคารที่ชำรุดเสื่อมสภาพ และหากมีสภาพชำรุดเสียหายมาก จะจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณต่อไป

๔. ดำเนินงานด้านโบราณคดี สืบค้นและอนุรักษ์โบราณวัตถุ และเผยแพร่องค์ความรู้ จังหวัดมุกดาหารมีแหล่งโบราณคดีที่สำคัญ คือแหล่งโบราณคดีโนนหนองหอ บ้านนาอุดม ตำบลนาอุดม อำเภอนิคมน้ำอ้อย ค้นพบครั้งแรกในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๖ พื้นที่ถูกชาวบ้านในละแวกนั้นลักลอบขุดหาโบราณวัตถุจนเกือบสูญสิ้นสภาพไปทั้งหมด สำนักศิลปากรที่ ๙ อุบลราชธานี ได้ชี้แจงถึงความสำคัญของแหล่งและขอความร่วมมือให้หยุดการขุดหาโบราณวัตถุ โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ กรมศิลปากรได้ขุดค้นเพื่อศึกษาแหล่งโบราณคดีแห่งนี้ให้ชัดเจน ผลการศึกษาพบว่าเป็นชุมชนโบราณในยุคก่อนประวัติศาสตร์ สมัยเหล็ก อายุประมาณ ๒,๑๐๐ ปีมาแล้ว เป็นชุมชนหนึ่งที่ผลิตกลองมโหระทึก กรมศิลปากรได้จัดกิจกรรมเพื่อสร้างเครือข่ายในการอนุรักษ์แหล่งโบราณคดีให้กับชุมชน ดำเนินการร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดม วัดนาอุดมวนาราม และชุมชน ในการอบรมให้ความรู้ เพื่อให้เห็นความสำคัญ ตลอดจนการอนุรักษ์โบราณวัตถุ โบราณสถาน สนับสนุนชุมชนในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชนนาอุดมวนาราม เพื่อแสดงเรื่องราวของชุมชนและโบราณวัตถุที่ขุดพบจากแหล่งโบราณคดี

นอกจากนี้ยังได้นำเรื่องราวของแหล่งโบราณคดีโนนหนองหอ และกลองมโหระทึก ที่พบในจังหวัดมุกดาหาร ไปนำเสนอในการเสวนาทางวิชาการ เนื่องในงานสัปดาห์วันอนุรักษ์มรดกไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จัดโดยกรมศิลปากร ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร อีกด้วย เพื่อเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการ ความสำคัญ และคุณค่าของโบราณวัตถุ โบราณสถาน เพื่อการดูแลรักษา โบราณสถาน/แหล่งโบราณคดีให้คงอยู่สืบไป

๕. พัฒนาแหล่งมรดกศิลปวัฒนธรรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือแหล่งเรียนรู้เฉพาะเรื่อง โดยกรมศิลปากรได้จัดทำโครงการลิมอีसानเพื่อนำเสนอข้อมูลและเส้นทางท่องเที่ยวโบราณสถาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สำคัญและมีความงดงามเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ของภาคอีสานผ่านการชมโบราณสถาน ซึ่งโบราณสถานในจังหวัดมุกดาหารที่กำหนดให้อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยว ได้แก่ วัดมโนภิรมย์ วัดพระศรีมหาโพธิ์ และวัดลัญจิววัน

ข้อ ๒ กระทรวงวัฒนธรรมมีแผนในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการอนุรักษ์และพัฒนา โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งโบราณสถานของจังหวัดมุกดาหารหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

กรมศิลปากร ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินภารกิจในการอนุรักษ์และพัฒนา โบราณสถานที่มีอยู่ทั่วประเทศ การอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานมีอยู่หลายขั้นตอน เช่น การสำรวจ เพื่อจัดทำข้อมูลการประกาศรายชื่อโบราณสถาน การขึ้นทะเบียนโบราณสถาน การขุดค้นขุดแต่ง ทางโบราณคดี การบูรณะซ่อมแซมโบราณสถานที่มีสภาพชำรุดหักพัง รวมทั้งการปรับสภาพภูมิทัศน์ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว

สำนักศิลปากรที่ ๙ อุบลราชธานี รับผิดชอบโบราณสถานในจังหวัดมุกดาหาร ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้รับจัดสรรงบประมาณสำรวจเพื่อจัดทำข้อมูลในการประกาศรายชื่อโบราณสถาน สำรวจ เพื่อจัดทำแผนผังโบราณสถานเพื่อการบูรณะ และได้จัดเตรียมแผนงานอนุรักษ์ในปีงบประมาณต่อไป ดังนี้

๑. วัดลัญจิววัน ตำบลชะโนด อำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. วัดมัสณีมาวาส ตำบลดอนตาล อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๑

ข้อ ๓ กระทรวงวัฒนธรรมมีแผนในการสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่นในการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งโบราณสถาน ของจังหวัดมุกดาหารหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

กระทรวงวัฒนธรรม โดยกรมศิลปากร ดำเนินโครงการและกิจกรรมร่วมกับประชาชน องค์กรต่าง ๆ หลายภาคส่วนเพื่อสร้างเครือข่ายในการดูแลรักษาโบราณสถาน รวมทั้งมรดก ทางศิลปวัฒนธรรมในเขตจังหวัดมุกดาหารร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

๑. จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การถ่ายโอนอำนาจบริหารจัดการโบราณสถาน สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ในโครงการบริหารจัดการทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยจัดประชุมอบรมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร เพื่อให้ความรู้

เกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ ความสำคัญของการอนุรักษ์โบราณสถาน เพื่อสร้างความร่วมมือในการดูแลรักษาโบราณสถานตลอดจนแนวทางการอนุรักษ์ร่วมกัน

๒. จัดสัมมนาถวายความรู้แก่พระสังฆาธิการและฆราวาสผู้สนับสนุนวัด โดยนิมนต์พระสงฆ์จากวัดต่าง ๆ โดยเฉพาะวัดที่มีโบราณสถานตั้งอยู่ เพื่อถวายความรู้เกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ การดูแลรักษาโบราณวัตถุ โบราณสถาน รวมทั้งเอกสารโบราณ อาทิ คัมภีร์ใบลานที่มีอยู่ในวัดต่าง ๆ เพื่อให้การอนุรักษ์โบราณวัตถุที่มีอยู่ตามวัดต่าง ๆ มีความยั่งยืน

๓. จัดทำโครงการอาสาสมัครท้องถิ่นในการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.) โดยจัดตั้งประชาชนที่มีจิตอาสาในการดูแลรักษาโบราณวัตถุ โบราณสถานที่อยู่ในท้องถิ่นของตนเอง เพื่อร่วมดูแลรักษา ตรวจสอบ แจ้งข่าวการพบหรือความชำรุดเสียหายของโบราณสถาน และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เป็นการสร้างเครือข่ายในระดับท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานอย่างยั่งยืน โดยสมาชิก อส.มศ. ของจังหวัดมุกดาหารในปัจจุบัน มีประจำอยู่ในอำเภอดอนตาล อำเภอดงหลวง อำเภอคำชะอี และอำเภอหว้านใหญ่

นอกจากนี้กรมศิลปากรยังจัดประชุมรวมเครือข่ายที่มาจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ วัฒนธรรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ สถาบันการศึกษา หน่วยงานทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม สมาชิก อส.มศ. และประชาชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการอนุรักษ์โบราณวัตถุ โบราณสถานร่วมกับกรมศิลปากร เพื่อให้การอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม มีความยั่งยืน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ที่ผ่านมา กรมศิลปากรได้จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายอนุรักษ์ดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ โรงแรมฟอร์จูน วิวโขง และวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีผู้เข้าอบรมจากจังหวัดมุกดาหาร จำนวน ๒๓ คน